

Утвърдил: .....

Декан

Дата .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет: Философски

Специалност: (код и наименование)

Ф	Ф							
---	---	--	--	--	--	--	--	--

Философия (бакалавър, редовно обучение)

УЧЕБНА ПРОГРАМА

--	--	--	--

Дисциплина:

Име на дисциплината: Аристотел, *За тълкуването* – идеи и интерпретации

Преподаватели: проф. д-р Тодор Полименов, гл. ас. д-р Мария Ванева

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	
Обща аудиторна заетост		30
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	15
	Учебна екскурзия	
Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	30	
Обща извънаудиторна заетост		45
ОБЩА ЗАЕТОСТ		75
Кредити аудиторна заетост		1,5
Кредити извънаудиторна заетост		1
ОБЩО ЕКСТ		2,5

№	Формиране на оценката по дисциплината	% от оценката
1.	Workshops	
2.	Представяне на изследователски проект и участие в обсъждане	
3.	Курсова работа	60% или 90% (вж. т. 5)
4.	Участие в тематични дискусии в часовете	10%
5.	Реферат	30% (по желание)
6.	Тестова проверка	
7.	Изпит (публична защита на курсова работа)	

Критерии на оценяване	
За оценка „Отличен“	познаване на тематиката, владеење на специфичната терминологија, самостојателност на разсъжденията
За оценка „Много добър“	не съвсем пълно познавање на тематиката, владеење на по-голямата част от специфичната терминологија и относителна самостојателност на разсъжденията
За оценка „Добър“	частично познавање на тематиката, владеење на част от специфичната терминологија, недостатъчна самостојателност на разсъжденията
За оценка „Среден“	ограничено познавање на тематиката, владеење на минимална част от специфичната терминологија, липса на самостојателни разсъждения

Анотация на учебната дисциплина:
<p><i>За тълкуването</i> (гр. <i>Peri hermeneias</i>; лат. прев. на загл.: <i>De interpretatione</i>) е едно от най-кратките съчинения на Аристотел. В българския си превод то обхваща малко над 20 страници. Неговото идейно богатство го превръща обаче в едно от най-влиятелните съчинения в историята на философията, а също така и в тази на логиката и граматиката (по една или друга причина то и <i>Категории</i> са за повече от 600 г. единствените Аристотелови съчинения, познати в ранното латинско Средновековие).</p> <p>Традиционно <i>За тълкуването</i> бива причислявано към т.нар. <i>Органон</i> (т.е. към корпуса на логическите съчинения на Аристотел) – една традиция, която идва най-вероятно от аристотелиците от I в. пр.Хр., които издават и подреждат Аристотеловите ръкописи в една систематика, при която, обединени под името „Органон“ (гр. ‘инструмент’), в началото се поставят логическите текстове (в ролята им на пропедевтика към останалите науки). Сред тях <i>За тълкуването</i> заема второ място. Докато първото съчинение, <i>Категории</i>, обсъжда „онова, което се казва без връзка“ и, по-точно, най-общите родове на онтичните корелати на думите, то <i>За тълкуването</i> – според тази систематика – ‘преминава’ към занимание с изречението и твърдението, с неговите основни части и форми, както и с логическите отношения между последните (с други думи, с онези феномени, което по-късно биват изследвани под рубриката „съждение“). Зад тази подредба се крие концепцията, че Аристотеловите съчинения образуват система. Обратно, съвременните изследвания изхождат от хипотезата за развитие във възгледите на Аристотел. С оглед на предполагаемата хронология на логическите съчинения <i>За тълкуването</i> заема междинно място между ранната теория на аргументацията (от <i>Топика</i>) и зрялата теория за формално-валидните заключения (от <i>Първа аналитика</i>). Не е лишено от основание и допускането, че логическите съчинения на Аристотел са писани като цяло през периода, в който той все още е бил преподавател в Платоновата академия. Това обяснява сякаш и факта, че <i>За тълкуването</i> тръгва от разграничения относно езика (логоса), направени от Платон в неговия късен диалог <i>Софистът</i>.</p> <p>Спецкурсът има за цел да премине през темите на <i>За тълкуването</i> с помощта на последователен прочит и внимателен анализ на текста. Тези теми засягат не толкова теорията за интерпретацията (‘херменевтиката’) – както заглавието, което може би не е Аристотелово, внушава, – колкото въпроса за утвърдителната реч (апофантичният логос) от гледна точка на различни семиотични, граматически, семантични и логически аспекти. При това централен ориентир се явява понятието за истината. Важна роля играе и темата за логическите противоположности, включително такива, които съдържат модални изрази („възможно“, „необходимо“). Гл. 9 (от общо 14 глави) е известна с разглеждането на въпроса за стойността по истинност на твърдения за бъдещи събития и на появяващите се тук въпроси за детерминизма, свободата на волята и т.н.</p>

Предварителни изисквания:
Няма

Очаквани резултати:
Вникване в аргументацията на <i>За тълкуването</i> чрез детайлна работа с текста и запознаване с основните черти на Аристотеловата философия на езика.

Учебно съдържание

№	Тема: лекции	Хорариум
1.	Въведение: мястото на <i>За тълкуването</i> в съчиненията на Аристотел	2 часа
2.	Анализ и интерпретация на гл. 1	2 часа
3.	Анализ и интерпретация на гл. 2 и 3	2 часа
4.	Анализ и интерпретация на гл. 4–6	2 часа
5.	Анализ и интерпретация на гл. 4–6 (продължение)	2 часа
6.	Анализ и интерпретация на гл. 7	2 часа
7.	Анализ и интерпретация на гл. 7 (продължение)	2 часа
8.	Анализ и интерпретация на гл. 8	2 часа
9.	Анализ и интерпретация на гл. 9	2 часа
10.	Анализ и интерпретация на гл. 9 (продължение)	2 часа
11.	Поглед към глави 10–14	2 часа
13.	Рецепцията през късната Античност и Средновековието	2 часа
14.	Интерпретативни импулси на фона на съвременната лингвистика	2 часа
15.	Рекапитулация на курса и обобщаване на резултатите	2 часа
Общо:		часа/ 30

Библиография

Основна:

Аристотел, *За тълкуването*. В: Аристотел, *Съчинения в шест тома. Том I. Органон. Част I*. Прев. И. Христов. София: Издателство „Захари Стоянов“, 2008, с. 85–129.

Допълнителна:

Aristotle, *Categories and De Interpretatione*. Clarendon Aristotle Series. Transl. J. L. Ackrill. Oxford: Oxford University Press, 1963.

Aristoteles. *Peri hermeneias*. Werke in deutscher Übersetzung. Bd. I, Teil II. Übers. H. Weidemann. Berlin: Akademie Verlag, 2002.

Дата: 21.04.2021

Съставил: проф. д-р Тодор Полименов